

Gud - hvor er du Gud?

For en stund tilbake passet jeg min venninnes fire år gamle sønn. Han hadde nettopp mistet bestemoren sin og var svært opptatt av døden og hva som skjer med oss når vi dør. I sin søken etter svar på disse spørsmålene, hadde han da kommet bort i dette her med Gud.

Vi satt og leste i en billedbok, da han plutselig spurte meg: Kan Gud se oss selv om gardinene er trukket for? Jeg svarte ham at ja, Gud kan det. Jeg fortalte ham at Gud er i alt og i alle, og overalt samtidig. Den lille fireåringen så mistenksomt opp på meg og spurte: Er Gud i tv'en? Ja, svarte jeg. Er Gud i bordet? Ja, han er det. Da jeg senere på kvelden gikk inn på kjøkkenet for å lage kveldsmat til ham, hørte jeg ham rope der inne i stuen: GUUUUUUUUD, hvor er du GUUUUD?

På samme måte som denne undrende fireåringen tror jeg mange av oss ofte spør oss selv nettopp dette spørsmålet. Hvor er du Gud? Eller kanskje vi formulerer det på en annen måte og spør: hvem er Gud?

Av Line M. Prasad
line.manoharprasad@gmail.com

I diktet "Noe" av Hans Børli, skriver han: "Vi bytter bort Gud med et gudløst savn, men noe er hellig for oss alle. Noe. Vi vet ikke hva."

Hva er dette noe?

Den Amerikanske forfatteren Sue Monk Kidd skriver i sin bok Granateplene: "Kanskje er vår oppfatning av Gud det vi setter høyest i verden, i andre og i oss selv."

Vi har tidligere blitt fortalt at Gud finnes i religionen, i kirken, og i Bibelen, formidlet av presten. Tradisjonelt har vi blitt fortalt at Gud bor i himmelen, og når vi hører det, kjenner i hvert fall jeg at blikket går nettopp opp mot himmelen, og jeg begynner å lete etter en gammel mann i hvitt skjegg der mellom skyene.

Andre religioner har menneskeliggjort Gud ved hjelp av ikoner. Hinduismen er en religion som har mangfoldige guder som representerer ulike egenskaper som styrke, rikdom, hell osv. Og disse gudene får menneskelig form og blir avbildet i ikoner og statuer. Katolisismen har også ikoner, men disse er jo ikke et forsøk på å tegne et bilde av Gud, ikonene er helgener som skal gå i forbønn for oss.

Sue Monk Kidd sier om ikonene: "Kanskje skal møte med ikonene lede oss til et møte med oss selv i vår eget indre." Hun snakker om ikoner som et hjelpemiddel til å finne det hellige i oss selv. Og det er vel her den nye religiøsiteten er på vei. Vi blir i dag oppfordret til å søke etter Gud i vårt eget indre. Ideen om å finne Gud i seg selv er sterkt påvirket av østlige religioner som hinduismen, som nettopp snakker om at vi ikke er forskjellige fra Gud, at når vi finner Gud, eller det guddommelige i oss selv, som er representert ved sjelen, så blir vi opphøyet til en tilstand av guddommelighet. Vi blir derfor oppfordret til å meditere og å gå inn i oss selv, og dermed vende oss bort fra verden utenfor, og mot den verden vi bærer i vårt eget indre. Det å finne seg selv har jo blitt en trend i det moderne samfunn.

Er det riktig at vi finner Gud i vårt eget indre, eller blir all denne selvrefleksjo-

nen en dyrkning av det vi setter høyest i oss selv? Og hvis det er slik, blir ikke vårt bilde av Gud et nokså subjektivt bilde?

Hans Børli skriver i diktet "For din egen skyld": "Du skal ikke lage deg noe bilde av ham (Gud), for i det vil du bare finne dine egne mennesketrekk." Vår indre verden består av alt det vi har erfart og blitt lært gjennom livet, og av disse erfaringene har vi dannet oss et bilde av oss selv, og av verden. Disse oppfattelsene vil være kulturelt og sosialt betinget, og de vil være en refleksjon av det livet vi har levd. Et menneske som lever i slummen i India og et menneske oppvokst i en bedre bydel i Oslo, vil ha ganske ulike oppfatninger av verden og av seg selv.

"Vår indre verden består av alt det vi har erfart og blitt lært gjennom livet, og av disse erfaringene har vi dannet oss et bilde av oss selv, og av verden. Disse oppfattelsene vil være kulturelt og sosialt betinget, og de vil være en refleksjon av det livet vi har levd."

Det står på et kors på pilegrimsveien til Nidaros: "ingen lever kun for seg selv." Vi lever i et fellesskap, våre handlinger betyr noe for andre enn bare oss selv, de setter spor i vår omverden, og våre handlinger springer jo ut fra våre egne verdier. Alle går vi gjennom et liv med ulike opplevelser, oppdragelse og sosial dannelse. Alt dette danner vårt livssyn, verdier og identitet. Vi er i stadig interaksjon med andre og det er i denne interaksjonen vi blir til. Når vi da sier at vi leter etter sannheten, eller Gud i vårt eget indre, blir det da at vi egentlig leter etter oss selv? Og hvem er egentlig jeg? Er jeg bare et produkt av mine erfaringer, eller finnes det en kjerne inni der som er uforanderlig og urokkelig? Når jeg leter etter min egen refleksjon i ikonene, et det slik at jeg prøver å menneskeliggjøre Gud, eller prøver jeg å lete etter det guddommelige i meg selv?

Religionene mener at vi kan finne Gud gjennom å følge de hellige skriftene. Vi blir oppfordret til å vende oss til disse

for å finne svar på våre eksistensielle spørsmål. De hellige skriftene skal være et kart, eller en fyrlykt å navigere livene våre etter. Men religionene er jo kulturelt betingede, og retter seg mot et nokså foreldet samfunn som ikke stemmer overens med det moderne samfunnet vi lever i dag. Religion kan bli oppfattet som en slags kontrollstasjon mellom oss og Gud, har vi ikke det rette stampelet i passet, ja så slipper vi ikke inn. Vi blir oppfordret til å vende oss bort fra oss selv og opp mot himmelen og presten istedenfor, slik at vi kan få det riktige stampelet i passet.

På en av mine mange reiser til India kom jeg i snakk med en indisk spirituell mester, og han sa: "religion er menneskenes forsøk på å menneskeliggjøre Gud, og alle mennesker dømmer og ordner verden etter sine egne indre verdener, som er en refleksjon av det samfunnet de har vokst opp i. Derfor er religion et nokså upålitelig kart å navigere etter." Religion er menneskenes måte å nærme seg Gud på, men ved hjelp av et kart tegnet opp av feilbarlige menneskehender, mennesker preget av sin egen kulturelle og sosiale bakgrunn og av deres egen samtid.

Når vi kun vender blikket innover mot vår egen indre verden, eller mot religionene, for å finne Gud, blir Gud ikke lenger universell, og er det ikke nettopp det Gud skal være? Så blir da neste spørsmål, er det noe som, når vi luker bort alt dette andre som er betinget av så mange ytre faktorer, er urokkelig og uforanderlig og som finnes i dypet av hver religion og i dypet av et hvert menneske?

Om vi retter blikket mot havet, skogene, og mest av alt mot våre medmennesker, og virkelig ser med åpent sinn, finnes det ikke noe der som er universelt, noe som binder oss sammen?

Kronprinsesse Mette-Marit sa i et intervju med presten Per Arne Dahl i programmet "Åpen himmel": "Alt liv er et liv i avhengighet." Vi lever i et fellesskap, og i samspill med fellesskapet finner vi mening, vi finner at vi betyr noe, at våre liv betyr noe utover oss selv. Å elske skaper mening, å gi omsorg og trøst skaper mening, å bety noe for andre skaper mening. Hva er vel ikke mer meningsfullt enn å ta vare på et lite barn? Er dette kun en jakt etter bekreftelse og anerkjennelse? Er jeg et godt menneske bare når jeg gir av meg

selv, eller gir jeg av meg selv fordi det føles godt? Tar jeg kun vare på det lille barnet fordi jeg vil få noe ut av det selv? Når vi skaper våre egne sannheter, tar vi også fellesskapet i betraktning? Dette store hele som vi alle er en del av, denne pulserende enheten av liv. Tar vi i betraktning at alle mennesker er nettopp mennesker og at dette må ha visse fellesnevner? For at noe skal være en sannhet må det vel være universelt, dvs. sant for alle?

”Når vi elsker noen skal vi ikke prøve å forandre dem til å passe inn i vårt eget bilde av hva som er perfekt, hvis vi gjør

”Et barn blir født med behovet om å bli elsket, og det behovet bærer vi med oss gjennom hele livet. Vi lengter etter kjærlighet i dens fravær og vi gror og blomstrer i dens nærvær. For ingenting kan vokse av seg selv, og ”ingenting kan leve for seg selv”.

det elsker vi bare en refleksjon av oss selv.” – *Thomas Merton* (fritt oversatt til norsk)

Prøver vi å forandre det universelle til å passe inn i vårt eget bilde av hva som er perfekt, sant og viktig? Den amerikanske forfatteren Anne Lamott har satt dette litt på spissen (eller kanskje ikke...). Hun sier (og jeg lar dette få stå på engelsk):

”You can safely assume that you’ve created God in your own image when it turns out that God hates all the same people as you do.”

Et barn blir født med behovet om å bli elsket, og det behovet bærer vi med oss gjennom hele livet. Vi lengter etter kjærlighet i dens fravær og vi gror og blomstrer i dens nærvær. For ingenting kan vokse av seg selv, og ”ingenting kan leve for seg selv”. Og er det ikke nettopp denne kjærligheten som er fellesnevneren i våre liv? Og er det ikke slik at verdier bygget på kjærlighet nettopp er universelle? Når vi retter blikket mot våre medmennesker, ja mot hele skapningen, og virkelige ser, så lærer vi at vi alle trenger å bli elsket, vi trenger alle omsorg og vi ønsker alle et liv fri fra lidelse. Og går vi da inn i oss selv, inn til selve kjernen av oss selv (det mange kaller sjelen), luker ut alt som er betinget av ytre faktorer, eller studerer verdens hellige skrifter på samme måte, oppdager vi at det er nettopp kjærligheten som er essensen av det veldige vi lever i, og som vi alle er en del av.

I Bibelen står det at Gud har skapt oss i

sitt bilde. Betyr det at vi er en refleksjon av Gud? Og hva er egentlig vi? Hva er det som reflekteres? I hinduismen blir Gud sett på som en enhet som delte seg i to, og så oppstod kjærlighet mellom disse to delene når de begynte å lengte etter hverandre, og slik ble forening og skapelsen satt i gang. Og det er nettopp dette ønske om forening og kjærlighet som binder oss sammen. I Bibelen lærer vi om den hellige ånd som Jesu kraft på jorden, dvs. kjærlighet, siden Jesus er, ifølge Bibelen, Gud i menneskelig form og den kraften han forkynner som det guddommelige er kjærlighet. Når Jesus er både guddommelig og menneskelig,

lærer vi, at også vi kan oppleve den guddommelige kjærligheten, eller den guddommelige kraft i hjertene våre, at også vi kan bli som ham, fullstendig opplyst av kjærlighet. Kanskje er det det som er å være skapt i Guds bilde, at vi er skapt av kjærlighet, at Gud er kjærlighet, og at vi i bunn og grunn også er guddommelig kjærlighet?

Kronprinsesse Mette-Marit sier i intervjuet med Per Arne Dahl at ”vi er alle avhengige av hverandre, vi er alle avhengige av kjærligheten”. Jeg vil gjerne komme med et eksempel på dette fra mine reiser og møter med mennesker i en krevende livssituasjon. En ung jente fra Kroatia fortalte meg hvordan hun og familien hadde flyktet da krigen kom til Kroatia. Hun fortalte at de hadde levd et helt normalt liv, slik vi gjør i Norge, frem til krigen kom. Plutselig hadde de ingenting. De var på flukt og levde et liv i frykt og uten garanti for mat og tak over hodet. Jeg spurte henne hvordan hun hadde klart å takle det uten å gå helt til grunne, uten å falle sammen i angst, håpløshet og depresjon. Hun fortalte meg at det var fordi hun ikke hadde vært alene, hun var sammen med familien sin og de bar hverandre gjennom alt. De holdt rundt hverandre, sang for hverandre, trøstet hverandre og snakket sammen hver dag. Og det hadde gjort henne sterk og hun hadde funnet et mot hun ikke en gang visste at hun hadde.

En liknende historie fikk jeg høre da jeg jobbet med barn av alkoholiserte og voldelige fedre i Indias slum. Disse barna fortalte meg om far som kom hjem full hver kveld og slo dem og for-

grep seg på mor. Men selv om dette var tungt for dem, lekte de og smilte og lo sammen med de andre barna og virket ikke så traumatisert som en skulle tro. Jeg spurte de indiske sosialarbeiderne hvordan dette kunne ha seg. De fortalte meg at det var fordi det var så mange av dem som gikk gjennom det samme. De var ikke alene, de hadde mange rundt seg som de fant trøst, tilflukt, og støtte i.

Jeg har hørt mange nordmenn si etter at de har vært på ferie i et slikt ”fattig” land som India, at de ser så mye lykkeligere ut i disse landene, de smiler og ler så mye mer enn nordmenn, selv om

de er aldri så fattige. Jeg mener, og dette sier jeg på bakgrunn av å ha bodd i et slikt ”fattig” land i noen år nå, at det er fordi kjærligheten og fellesskapet står sterkere her. Selv om det norske samfunn er bygget på såkalt kristne verdier, som jo nettopp skal være medmenneskelighet og omsorg, så blir ikke dette i så stor grad reflektert i hjertene til dem som bor her. Det er nesten som om omsorg og medmenneskelighet er statens ansvar, ikke den enkeltes.

Jeg vil her gjenta Hans Børli sine ord ”Vi har byttet bort Gud med et gudløst savn, men noe er hellig for oss alle. Noe. Vi vet ikke hva.”

Er det ikke nettopp kjærligheten som er dette ”noe” som er hellig for oss alle, er det ikke nettopp kjærligheten som er dette gudløse savnet som Hans Børli snakker om. Og kanskje er det nettopp kjærligheten vi skal vende oss mot når vi leter etter Gud, og når vi leter etter det hellige i oss selv. Kanskje er det nettopp kjærligheten som skal være det vi navigerer livene våre etter.

Kjærligheten er ikke skapt av mennesket. Et barn er født med lengselen etter kjærlighet, dvs. at barnet har en visshet om hva kjærlighet er allerede før det kommer til verden. Et barn er ikke født med evne til å føle skyld og skam, det hører menneskeverdenen til. Kjærligheten er ikke skapt av mennesket, men blir manifestert av mennesker hver dag i en hver krok av verden.

Jeg vil avslutte med et sitat av Lao Tzu: ”Å være dypt elsket av noen gir deg styrke, å elske noen dypt gir deg mot.” •